

hirtum et *glabratum*, quant au degré de fermeté des feuilles. Les feuilles sont plus ou moins fermes — dans la même variété — suivant l'âge de l'individu et les conditions de végétation dans lesquelles il se trouve placé.

Si, donc, le caractère qui a fait séparer la plante de Bilédjik de celle de Constantinople pouvait être infirmé par la remarque que je viens d'énoncer, et qu'une comparaison d'exemplaires authentiques des variétés *Biledjikense* et *hirtum* vînt à démontrer l'identité de ces plantes, il serait curieux de relayer que la forme la moins répandue (la forme à tiges glabres, ou plutôt glabrées — car elles ne sont presque jamais absolument glabres —) ait été découverte la première et présentée comme type de l'espèce, et que la forme normale, quoique bien plus commune, ait été trouvée plus tard et rattachée à celle-là à titre de variété

* *Bifora radians* M. B. *Fl. Taur.-Cauc. Suppl.*, p. 233.

Moissons: près de Kourdkeuy (non loin de Pendik) A..

Conium maculatum L. *Spec.*, 349.

* *3 leiocarpum* Boiss. *Fl. Orient.* II, p. 922.

Bords des chemins, près de Scoumroukeuy E. — *Bien moins répandu que le type, qui se rencontre presque partout dans le domaine de notre flore.*

* *Foeniculum piperitum* DC. *Prodr.* IV, p. 142.

Lieux secs: près de San-Stefano, Kalender (près de Thérapia) E.

* *Daucus maximus* Desf. *Fl. Atl.* I, p. 241.

Champs et coteaux arides: Thérapia. Tchinar-tcheschmessi (entre Sariyer et Yerlikeuy), Kila E.: Pendik A..

* *D. Broteri* Ten. *Syll.*, p. 591.

Champs en jachère: près d' Okhrauli (non loin de Pendik) A. — *Pas commun.*

Caucalis leptophylla L. *Spec.*, 347.

* var. *peduncularis* Boiss. et Noë in Boiss. *Diagn. Ser.* II, No. 5, p. 104; *Fl. Orient.* II, p. 1085.

Lieux pierreux: près de Kartal A. — *Bien plus rare que le type.*

Constantinople, le 24 mars 1903.

(à suivre).

A *Sinapis Schkuhriana* Rchb. } hazánkban.
} in Hungaria.

Auteur: prof. et dre V. de Borbás.

CHR. SCHKUR a Botanisches Handbuch. II. 1796 és 1808, 265. old. a *Sinapis orientalis*-t leírja s a CLXXXVI. táblán, színes képpel élénk tünteti. A virága észrevehetően apróbb, mint a *S. arvensis*-é, a termése cikkezetlen, éppen mint a *S. arvensis*-é, de

hátraforduló serték borítják. REICHENBACH¹ ezt a képet a *S. arvensis*-hez, valamint a sertés-becős eltéréséhez is idézi. Az ő *S. orientalis*-a rövidebb becős és hosszabb bibeszálú.

Az Icones II. 1837—38., 20. old. és 4425/b. szám a. a *S. arvensis* után a *S. Schkuhriana* REICH. «foliis sublyratis, argute inciso-dentatis, siliquis gracilibus elongatis, polyspermis subflexuosis, demum arrectis . . . floribus minoribus, serioribus, pistillo flexo» jelenik meg, noha SCHKUHREKÉPÉN a becő nem feltűnően megnyúlt.

A becőnek megnyúlása, valamint a virágzat tengelyéhez való közeledése REICHENBACH KÉPÉN feltűnő, de a fiatal termőnek görbendezése nem állandó, a hossznövekedéssel függ össze, gyakran szárítás alkalmával a papiros közt is létre jön (*Hesperis*). Az apróbb késő virág évszakbeli másformaságot hoz eszünkbe.

Bizonyos ezek után, hogy vidékünkön a *S. arvensis*-nek, a becő sertésségén kívül is, két faja van: hegerded vastag terméssel, cikkeződés nélkül és vékonyabb, hosszabb cikkes-becős alakja.

Az a kérdés merül fel, e két mustárfű közül, melyik a *Sinapis arvensis* L.?

LINNÉ a Sp. pl. I. 1753., 668. old. a *S. arvensis*-nek «siliquis multangulis toroso-turgidis» bélyeget tulajdonít. A «multangulis» (a vastagabb erektől sokszögletű) a vastagabb tagolatlan becős alakra illik, ilyen akar mutatni a DODONÆUS Pemptades 675. oldaláról LINNÉ idézte *Raphanistrum* képe is. A vékonyabb és cikkezett becős alakra a multangulis rá nem illik. A «toroso-turgidis» azaz göresösen (toroso) duzzadó becő alatt az itt-ott befűződő becőt, mint a heterocarpiára való hajlandóságot kell értenünk. Ettől a tagolatlan, vagy csak itt-ott tagolt-becős alaktól LINNÉ a *S. orientalis*-t. Centur. I. (1755.) 53. Amoen. acad. 4. 280, kiváltképen a szőrös termésről különbözteti meg, tehát a *S. orientalis* is, a tagolatlan becős eltérés keményes szőrösségével, kivált a termésén.

Ellenben a cikkes-becős és keményszőrű eltérés a REICHENBACH-TÓL kapott *S. Schkuhriana* nevet viseli.

Ezek után a *S. arvensis* hazai eltérései a következők:

Sequuntur aberrationes *Sinapeos arvensis* hungaricae:

I. Siliquis plurimis inarticulatis crassis, duris, crassius nervosis:

a) Siliquis glabris = *S. arvensis* L.

b) Siliquis retrorsum hispidis = *S. orientalis* L.

II. Siliquis articulatis, gracilioribus, nervis tenuioribus:

a) siliquis retrorsum hispidis = *S. Schkuhriana* REICH.

b) siliquis glabris levibus = *atrichocarpa*.

1. *S. arvensis* L. siliquis paucis inter fructus inarticulatos etiam + articulatis quasi heterocarpa, in Hungaria ubique vulgaris (Deés).

In Hungaria litorali prope Flumen.

In Croatia: Mekušje (Rossi).

¹ Fl. Germ. excurs. p. 693.

In Istria: in insula Veglia ad Voss!

In Dalmatia ad Pago.

2. *S. orientalis* L. in ditioe Budae-Pestini sat frequens, Békás-Megyer, Brassoviae!!

In Serbia ad Zaječar (Nišić).

In Vestfalia: Annen (SCHEMMANN).

3. *S. Schkuhriana* RCHB. trichocarpa, in ditioe Budae-Pestini ubique sat frequens, ad Békás-Megyer, Kis-Terenne, Agriae, Károlyfalva cott. Temes. Rajecfürdő, Gánóc. Fenyőháza.

In Croatia litor.: Buccarizza!!

In Gallia: Arnas.

4. *S. Schkuhriana trichocarpa* circa Budam-Pestinum haud rara, Buda-Eörs. Békás-Megyer, Hidegkút, e. Pest, Nagy-Enyed (*Brassica* sive *Sinapis Borbásii* CSATÓ exsicc. a. 1879, ob siliquas rachi inflorescentiae + adpressas pro «*Brassica nigra* × *Sinapis arvensis*» indicata). Zimony, inter Syrina et Berszászka.

Sinapeos dissectae (cfr. M. B. L. 1902 p. 380) typus et var. *setocarpa* ad viam ferream novam prope Vésztő aug. anni 1891. mihi obvia fuit, anno 1894. iam territorium insalutatum reliquit.

S. foliosa SCHULT. Observ. 1809 p. 132 a d. d. GENERSICH accepta «ostro (siliquarum) obliquo ensiformi longissimo» (fere verba LINNAEI de *S. alba*) ad *S. albam* pertinere videtur, at folia superiora *hastata* minus in eam quadrat. - *S. foliosa* WILLD. Enum. pl. h. botan. Berolin. p. 688, eodem anno indicata, stylo longo «scaberrimo» ex BOISS. Fl. orient. I. 395 pariter ad *S. albam* pertinet.

Bryologiai jegyzetek.

Közli: Györfly István (Kolozsvár).

A mult év nyarán oly szerencsés voltam, hogy hazánk, ez idő szerint, egyetlen bryologusával, PÉTERFI Márton úrral több — rá nézve élvezetes és igen tanulságos — kirándulásra mehettem. Együtt tett excursióinkon igen sok új adatot találtunk. Pár ily érdekes, válogatott adat a következő. — Kimerítőbben majd egy más alkalommal.

Seligeria pusilla (EHRH.) BRYOL. EUR. cfr. HAZSL. Magy. bir. mohfl. p. 108. Gyűjtöttük a *Kolozsvár*-tól nem messze levő u. n. «*Plecska*» völgyben, annak a katonai czéllövőházzal szemben fekvő egyik szakadékos helyén, kis csermely medrében levő mészkövekről (1902 jun.).

Ditrichum pallidum (SCHREB.) HAMPE cfr. HAZSL. Magy. bir. mohfl. p. 119. sub *Leptotricho*. *Kolozsvár* vidéke, «*Bükk*»: a «*Peana*» [az EKE. «Árpád-csúcs» a) 836 m.]-ra vivő új erdei út mellett, kiszáradt agyagos, homokos árokparton, napos helyen elég

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1903

Band/Volume: [2](#)

Autor(en)/Author(s): Borbas [Borbás] Vincenz von

Artikel/Article: [A Sinapis Schkuhriana Rchb. in Hungaria. 144-146](#)